

Fondacija Centar za demokratiju i Fridrih Ebert Fondacija organizovale su debatu "Može li Srbija bez nauke?" sa željom da alarmiraju javnost o kritičnom stanju u kome se nalazi srpska nauka. U svojstvu učesnika, pozvani su predstavnici naučnih ustanova, relevantnih državnih institucija i organizacija civilnog društva, kako bi došlo do uspostavljanja preko potrebnog dijaloga usmerenog na analizu mnogobrojnih problema i na nuđenje alternativa sadašnjem stanju i prilikama. Uvodnu reč dali su, predsednik UO Fondacije Centar za demokratiju, prof. dr Dragoljub Mićunović i direktor Instituta društvenih nauka, dr Goran Bašić.

Profesor Mićunović na samom početku debate kritički je pristupio razmatranju neoliberalne ideologije vladajuće većine, po čijoj logici svaka stvar, pa i nauka, mora odmah da pokaže profitni rezultat. "Želimo da preskočimo štošta, ne pravimo nikakvu kadrovsku bazu, ne raspravljamo o obrazovanju, nedovoljno ulažemo u nauku", dodao je Mićunović.

» *Raslojavanjem društva mi smo se lišili vitalnog dela koje bi u obrazovanju tražilo svoju šansu. Ta siromašna deca, iz unutrašnjosti, lišena su šanse da učestvuju u konkurenciji.*
(Dragoljub Mićunović)

Dr Goran Bašić smatra da ne postoje društvene i političke pretpostavke za ostvarivanje ciljeva proklamovanih Strategijom naučnog i tehnološkog razvoja, jer "ne postoji stabilno privredno okruženje, nije eliminisan eksterni uticaj na naučno-istraživački rad, ne postoji dovoljna podrška mladim istraživačima i, pre svega, ne postoji tržište na kome se naučno-istraživački rad vrednuje srazmerno doprinosu ostvarivanju napretka".

» *Srbija znatno manje ulaže u nauku od zemalja u okruženju, 0,35% bruto društvenog proizvoda. U Hrvatskoj i Sloveniji ta ulaganja su već 1%, na nivou EU 1,8%, a Strategijom Evropa 2020 predviđa se da se dostigne nivo postignut u Sjedinjenim Američkim Državama od otprilike 3%. (Goran Bašić)*

Akademik Dušan Teodorović (SANU) osvrnuo se na trenutnu situaciju i stanje u nauci za koje kaže da je tragično. "Živimo u zemlji u kojoj je problematična diploma šefa države, živimo u gradu čiji je gradonačelnik plagijator i živimo u zemlji u kojoj akademska zajedni-

» *Mislim da smo mi i dalje u sferi samoupravljanja kada je nauka u pitanju. Izbor dekana, rektora i ostalih funkcija je rezultat lobiranja interesnih grupa. Način izbora ljudi koji vode institute i fakultete mora da bude transparentan i javan, kao što je to slučaj u razvijenom svetu. (Dušan Teodorović)*

» *Od nauke se očekuje da će dati kvalitetne rezultate, ali treba napraviti paralelu sa sličnim zemljama i onima kojima težimo. Ne postoji nijedna zemlja koja je sa izdvajanjem manjim od 50 eura po glavi stanovnika došla do iole opipljivih tehnoloških rezultata. (Dragan Uskoković)*

ca nema hrabrosti i moralnog integriteta da se suoči sa tim. Imamo atmosferu nezameranja i nedostatka hrabrosti", rekao je Teodorović.

Dodaje da imenovanje Muamera Zukorlića na čelo Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo Narodne skupštine predstavlja "najjeftiniju političku trgovinu čime su poniženi naučnici i profesori Srbije".

Dr Petar Grujić iz Instituta za fiziku navodi da je Science Citation Index jedan od najboljih kriterijuma za merenje uspešnosti jedne nauke i da se tu vidi koliko Srbija zaostaje čak i u neposrednom okruženju, u poređenju sa Slovenijom i Hrvatskom. "Evropa je svetska metropola u svačemu, pa i u nauci, a Srbija je, ako gledamo realistično, u okviru te metropole jedno osrednje prigradsko naselje. Naša nauka je tu negde gde je i sve ostalo", smatra Grujić.

Dr Dragan Uskoković (Institut tehničkih nauka SANU) ističe kao suštinski problem srpske nauke "užasno mala izdvajanja". Kada se naše finansiranje nauke pretvori u iz-

» *Postoji ogromna neravnoteža između zemalja Zapadnog Balkana i zemalja članica Evropske unije. Iako imamo izuzetne pojedince, mi smo nekonkurentni, odnosno velika većina nas je nekompetentna. I da imamo pare, mislim da ne bismo znali šta ćemo sa tim parama. (Melita Vidaković)*

dvajanja per capita, može se zapaziti da Srbija za nauku izdvaja otprilike 15 eura po glavi stanovnika godišnje.

Profesor Vukašin Pavlović sa Fakulteta političkih nauka smatra da nauka počiva na tri stuba. Ta tri stuba predstavljaju veze sa, prvenstveno, univerzitetom kao mestom na kome se stvara neophodna kadrovska osnova, zatim, privredom u čijem je interesu naučno-tehnološki razvoj zbog čega deo kapitala usmerava ka nauci, ali i međunarodnom akademskom zajednicom, u smislu učešća i kompeticije.

» *Kod nas često dominira kriterijum negativne selekcije, čak i pri izboru naučnog podmlatka. Iza nas ostaju naši rezultati, naše knjige, ali ostaju i naši naslednici u oblastima u kojima smo radili. (Vukašin Pavlović)*

Beta News Agency
@BetaNewsAgency

Follow

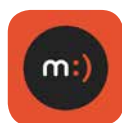
U nauku se ne ulaže, ali vlada glad za akademskim titulama. bit.ly/28XEeVZ

TV N1 Beograd
@N1infoBG

Follow

Situacija s naukom u Srbiji tragična: Nema para, ima sujete

mondo.rs
@mondoportal

Follow

Beda Srbije: Hrvati i Slovenci za nauku triput više

EurActiv Srbija
@EurActivRS

Follow

U nauku se ne ulaže, ali vlada glad za akademskim titulama: U Srbiji se u nauku nedovoljno ulaže, ljudi u na... bit.ly/294FYQZ

» *Za mene je ključno gde se pozicionira nauka u smislu upravljanja i organizacije. Radim u transdisciplinarnom polju, urbanim razvojem i razvojem u prostoru, gde različite nauke imaju svoj doprinos, i gde je potrebno to integrisati. Za nas je nepremostivi problem što mi ne znamo gde pripadamo pošto smo locirani na Arhitektonskom fakultetu, kažu da smo tehničko tehnološke nauke. Ne daju nam da konkurišemo za finansiranje projekata u oblasti društveno-humanističkih i prirodno-matematičkih nauka. (Milica Bajić Brković)*

»

Mi ne možemo promeniti organizaciju nauke i univerziteta, jer većina ljudi koji su tamo je protiv takvi promena zato što su užasno uplašeni svake ozbiljne promene – imaju divan status, "falš" autonomiju, gde sami odlučuju o svemu a država treba da daje pare. (Vigor Majić)

Vigor Majić (Istraživačka stanica "Petnica") podvlači da nema veće sujete od akademske. "Sujeta je faktor koji razarajuće deluje na nauku jer onemogućava da se koncentrišu snage i preduzmu napori da se reši određeni problem".

Profesorka Svetlana Stanišić Stojić, koja je na skupu predstavljala Univerzitet Singidunum, rekla je da Srbija ima izuzetne naučnike koji postižu izvanredne rezultate, ali da imamo nefunkcionalan sistem koji te pojedince gura u zapećak. Suštinski problemi srpske nauke samo su deo šire slike – "aktuelni društveni i ekonomski problemi direktno se reflektuju na nju, i zato pre njihovog rešavanja vrlo teško će biti rešeni i problemi u oblasti nauke", rekla je Stanišić Stojić.

Dr Gazela Pudar Draško iz Instituta za filozofiju i društvenu teoriju osvrnula se na položaj mladih istraživača u zemlji, koji je, po njenom mišljenju, daleko od poželjnog i prihvatljivog. "Među prilično velikom grupom naših mladih istraživača sa kojom sam imala prilike da radim, jer sam radila studiju o mladim istraživačima, ima jako mnogo mladih istraživača koji su sposobni da pišu projekte. Sa druge strane, ima mnogo problema

»

U prethodnom ekspozeu mandataru Vučića postoji nekoliko važnih odrednica i obećanja. Prvo, do kraja 2014. trebalo je da bude formiran Fonda za nauku koji bi radio na strategiji, ocenjivao projekte i raspisivao konkurse. Drugo, trebalo je da se posebno da značaj društvenim i humanističkim naukama. Konačno, da se učini sve da mladi ljudi ostanu u zemlji i da se bolje povežemo sa onima koji su već otišli. (Aleksandra Drecun)

da se te njihove osobine prepoznaju – oni su najčešće eksploatisani od strane svojih starijih kolega" rekla je Pudar Draško.

Generalna sekretarka Centra za demokratiju Nataša Vučković smatra da pritisak ljudi iz nauke treba prvenstveno da bude usmeren ka donosiocima odluka, političarima, kao i da bi sami trebalo da uzmu više učešća u procesu donošenja političkih odluka. "Taj pritisak bi trebalo usmeriti i ka prosveti, jer postoji potreba da se nauka na širem društvenom planu razume kao važnija nego što je to slučaj danas. Neadekvatna je priprema mladih kako za nauku, za istraživački pristup, za timski rad koji je danas nužni element u naučnom pristupu" istakla je Nataša Vučković.

Profesor Ratko Jankov (Hemijski fakultet) postavlja drugačije i provokativnije pitanje: treba li nauci Srbija? "U nekim delovima nauke skoro da ne bi bilo potrebe. Da smo organizovana država moglo bi jedan deo privatnog kapitala zainteresovati za to i pokriti finansijski taj deo aktivnosti", mišljenja je Jankov.

Dr Zoran Ognjanović (Matematički Institut SANU) smatra da je srpska naučna zajednica jedna "herojska zajednica". "Uporedimo rezultate te zajednice sa rezultatima na svetskom nivou, kako u apsolutnoj meri, tako i relativno u odnosu na ulaganja. U odnosu na ulaganja, naša nauka je prva u svetu u 2014. godini. Apsolutno gledano, nalazimo se oko četrdesetog mesta", ističe Ognjanović.

»

Jedna odgovorna država, koja će oslušivati šta su signalili koje nauka daje da bi se popravila, to je u stvari država koja bi nam trebala. (Ratko Jankov)

Debate o ovoj temi koje traju godinama pokazuje da ona nije nepolitička, teško da postoji pitanje od značaja u tranzicionim društvima koje nije i političko pitanje, ali je i nadpolitička tema. Ovakve diskusije bi trebalo da budu mesta na kojima bi se ujedinili kao društvo oko toga kakvu Srbiju želimo u budućnosti sa aspekta nauke i obrazovanja.
(Vladimir Džamić)

Profesor Kosta Andrejević, osnivač Zadružbine Andrejević, rekao je da, po njegovom mišljenju, Srbija već 15 godina stalno ide nizbrdo, kada su u pitanju prosveta i nauka. "Pričamo ovde o nekakvoj raspodeli sredstava, a tih sredstava nema, odnosno nemaju odakle da se stvore. Stanje se ne može menjati pričom, već samo ako u fundamentima činimo neke napore, želje, pokrete i ostalo", zaključuje Andrejević.

Na samom kraju debate, profesorka Mirjana Rašević (Institut društvenih nauka) iznela je mišljenje da bi realizacije Strategije naučnog i tehnološkog razvoja do-

prinela da istraživači u Srbiji rade u dramatično boljem okruženju nego što je to slučaj danas, da rade u zemlji gde se "nauka forsira, finansira i socijalno vrednuje". "Ko god bude sledeći ministar, morao bi da pokuša da povрати poverenje naučne zajednice u ministra i u Ministarstvo. Takođe, nama je potrebno da imamo međusobno poverenje i da prihvatamo prednosti i nedostatke različitih naučnih disciplina", smatra Rašević.

Profesor Mićunović, govoreći o raskolu između različitih nauka, gde su jedne praktične i odmah će se pretvoriti u nekakav profit, dok druge to nisu, podseća prisutne na "gospodina Aristotela". "On je bio naučnik, bavio se mnogo prirodnim fenomenima, ali je istovremeno bio utemeljivač društvenih nauka. Dakle, to nisu razdvojene stvari", kazao je Mićunović.

Šta je nauka? Nauka ne radi ništa drugo osim što opovrgava postojeće predrasude. Uspeh svakog naučnog otkrića je pobijanje onoga u šta smo do tada verovali. To je funkcija nauke – ona omogućava progres i ona pripada celom čovečanstvu.
(Dragoljub Mićunović)

Fondacija Centar za demokratiju nastavlja sa organizacijom debata kroz projekat Demokratski politički forum u cilju okupljanja i povezivanja što većeg broja aktera zainteresovanih za unapređivanje demokratije, položaja građana i socijalne pravde u Srbiji.

Od ove godine svi zainteresovani će na internetu moći da prate prenos uživo, a na socijalnim mrežama tok debate može se pratiti putem oznake **#DPF**.

Pratite nas na: <https://www.facebook.com/politickiforum>

 <https://twitter.com/politickiforum>

 <https://www.youtube.com/user/politickiforum>

FONDACIJA CENTAR ZA DEMOKRATIJU
Kraljice Natalije 70/II, 11000 Beograd
Tel/faks +381 11 3627 780, +381 11 3627 790 • info@centaronline.org
www.centaronline.org